

Tude Å

Biologisk vurdering af fremtidigt grødeskæringsscenarie

APRIL 2021

Projekt navn	Tude Å: Biologisk vurdering af fremtidigt grødeskæringsscenarie
Kunde	Slagelse Kommune
Projektleder	Inger Klint Jensen
Projekt nummer	3621900274
Udarbejdet af	Flemming Nygaard Madsen
Kvalitetssikret af	---
Godkendt af	Lea Bjerre Schmidt
Version	01
Versionsdato	14-04-2021
Første udgivelsesdato	14-04-2021

INDHOLD

BAGGRUND	4
GÆLDENDE REGULATIV	4
SLAGELSE KOMMUNES FORSLAG TIL TILLÆGSREGULATIV	5
BESIGTELSE	6
SAMMENFATNING	13

BAGGRUND

Slagelse Kommune er i gang med forarbejderne til et tillægsregulativ om ændret grødeskæring for en delstrækning af Tude Å. I tillægsregulativet beskrives der en grødeskæring i en smal strømmende på strækningen fra Øster Stillingrenden til Vårby Å.

Som en forsøgsordning har Slagelse Kommune i praksis udført grødeskæringen i en årrække, ligesom Vestsjællands Amt ligeledes har foretaget den beskrevne grødeskæring inden kommunesammenlægningen.

Slagelse Kommune ønsker med tillægsregulativet at indarbejde den nuværende praksis i de regulativmæssige bestemmelser. I den forbindelse ønsker kommunen at få lavet en biologisk konsekvensvurdering af grødeskæringen.

Dette notat omhandler en biologisk vurdering af de ændrede grødeskæringsbestemmelser.

GÆLDENDE REGULATIV

Det gældende regulativ for Tude Å er vedtaget i 1994 og dækker strækningen fra st. 19811-32755 (Havrebjerg Bro til udløbet i Storebælt). Det er i regulativet beskrevet, at den første delstrækning fra st. 19811-23047 (Havrebjerg Bro – Valbygårds Bro) skal vedligeholdes således at de naturgivne forhold bevares og der er ikke fastsat dimensioner for denne strækning.

På den nedstrøms strækning fra st. 23047- 32755 (Valbygårds Bro – Storebælt) skal vedligeholdelsen tilrettelægges således, at der opretholdes et minimums-tværsnitsareal. For denne strækning er der fastsat dimensioner.

På strækningen fra st. 23047-25395 foretages der grødeskæring én gang i fuld regulativmæssig bundbredde i perioden fra 1/8-15/10, se tabel 1. På den øvrige del af Tude Å fra Havrebjerg Bro – Storebælt er der ikke beskrevet nogen grødeskæring.

Tabel 1: Oversigt over nuværende grødeskæringsbestemmelser i Tude Å.

Beskrivelse	Strækning	Regulativ Bundbredde (m)	Strømmendebredde (m)
Havrebjerg - jernbanebroen	19811-20620	-	-
Valbygårds Bro – Øster Stillingrenden	23047-24950	5,0	5,0
	24950-25395	4,0	4,0
Øster Stillingrenden - Storebælt	25395-32755	-	-

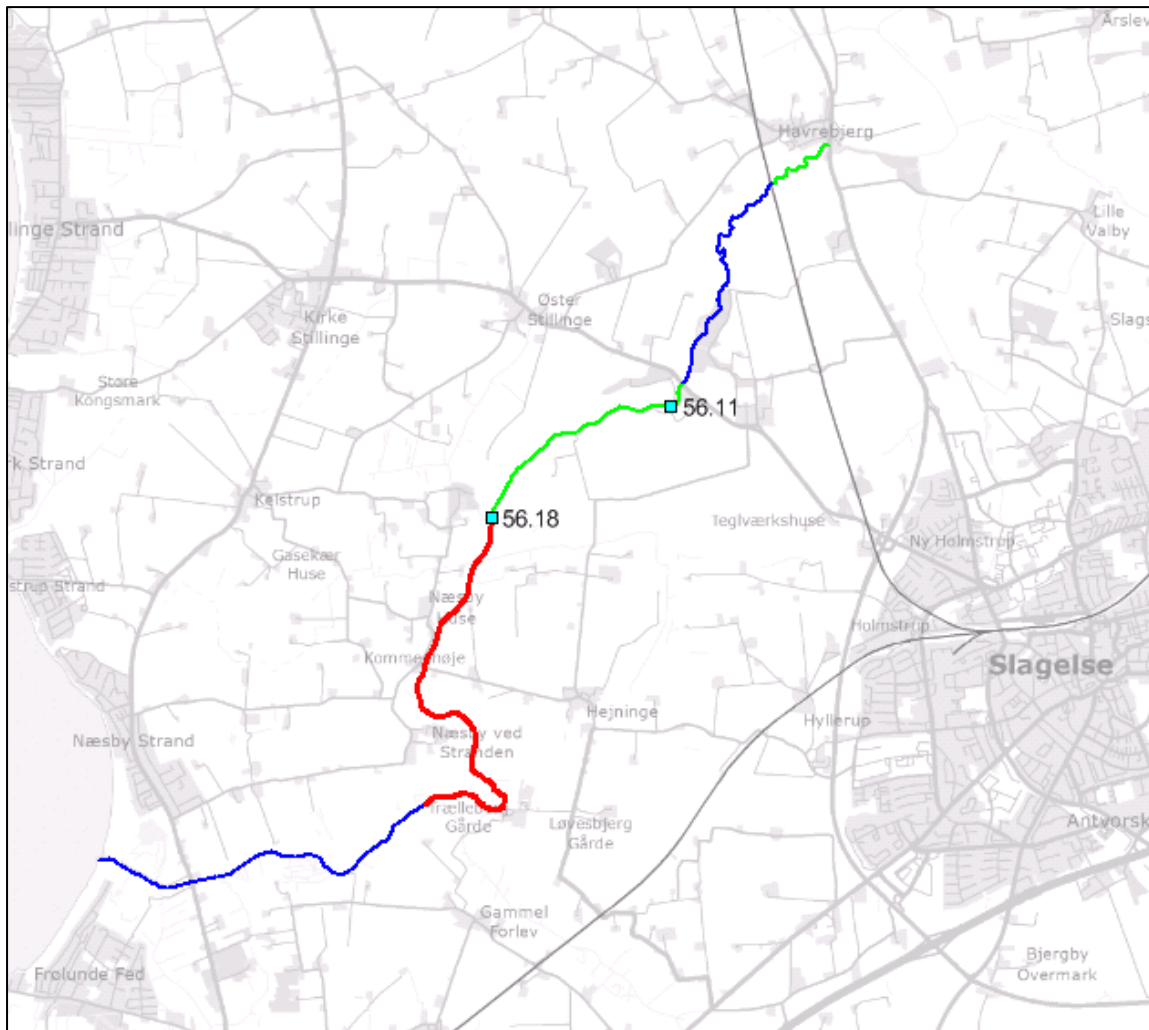
SLAGELSE KOMMUNES FORSLAG TIL TILLÆGSREGULATIV

Slagelse Kommune har fremsendt et udkast til tillægsregulativ for Tude Å som beskriver, at der fremover også skal foretages grødeskæring på strækningen fra Øster Stillingenderen til Vårby Å (st. 25394-29415).

Grøden på denne strækning skal skæres i en smal strømrønde, som skal være ca. 30-40 % af den teoretiske bundbredde. De nuværende og fremtidige regulativmæssige bestemmelser for grødeskæring fremgår af tabel 2 og er endvidere vist på kortet i figur 1.

Tabel 2: Oversigt over nuværende grødeskæringsbestemmelser der videreføres (grøn skrift) og fremtidige (rød skrift) grødeskæringsbestemmelser i Tude Å. Grøden skæres én gang i perioden 1/8-15/10.

Beskrivelse	Strækning	Regulativ Bundbredde (m)	Nuværende regulativ grødeskæring Strømrøndebredde (m)	Fremtidig regulativ grødeskæring Strømrøndebredde (m)
Havrebjerg - jernbanebroen	19811-20620	Ingen dimensioner	-	-
Valbygårds Bro – Øster Stillingenderen	23047-24950	5,0	5,0	5,0
	24950-25395	4,0	4,0	4,0
Øster Stillingenderen – Vårby Å	A: 25395-27205	5	-	2,0
	B: 27205-28335	6	-	2,0
	C: 28335-28955	6,5	-	2,0
	D: 28955-29415	6	-	2,0

Figur 1: Strækninger med grødeskæring (grøn linje) hvor grødeskæringsbestemmelserne videreføres i det nye regulativ og strækning hvor det nye regulativ indfører grødeskæring i en smal strømrønde fra Øster Stillingerenden til Vårby Å (rød linje) . Turkis angiver målestationer.

BESIGTELSE

Med henblik på at registrere grødearter og udbredelse af grøde på strækningen blev der foretaget besigtigelse af Tude Å, fra Øster Stillingerenden og næsten til Vårby Å (st. 25394-29415) d. 3. september 2020

Ved besigtigelsen, som foregik med båd, registreredes udbredelsen og artssammensætning af vandplanter med henblik på at vurdere de biologiske konsekvenser af den eksisterende og fremtidige grødeskæring på strækningen. Hovedfokus blev lagt på den eksisterende vedligeholdelses effekt på grødesammensætning og udbredelse.

Kortlægning og fotodokumentation af den nuværende udbredelse af vandplanter, er foretaget overordnet ved besigtigelse med båd. Kortlægningen af grøden i Tude Å blev foretaget ved forholdsvis lav vandstand med vandstande mellem 0,5-1,5 meters vanddybde. Vandet var klart og det var muligt at se grøden ned til 1 meters dybde. På hovedparten af strækningen (st. 25.395-28.200) var der ikke foretaget grødeskæring på undersøgelsestidspunktet.

På baggrund af grødesammensætning inddeles vandløbet i en række ensartede delstrækninger, se tabel 3.

I det følgende beskrives grødens væsentligste karakteristika suppleret med repræsentative fotos.

Tabel 3: Beskrivelse og fotodokumentation af de enkelte delstrækninger.

<p>Før delstrækning A; st. 24950-25395</p> <p>Opstrøms strækning uden for undersøgelsesområdet</p> <p>Kanaliseret forløb.</p> <p>grødeskæring i fuld bundbredde = 4 m strømrønde bredde</p> <p>Domineret af Enkel og Grenet Pindsvineknop og åkande, kantvegetation bestående af tagrør og søkgøleaks</p>	 <p>St. 25320 Tude A, Havrebjerg-Storebælt (03.09.2020)</p>
---	--

Delstrækning A;
st. 25.395 – 25.820

Kanaliseret forløb.

Start af undersøgte
strækning,

2 m strømrønde bredde

Domineret af åkande
(undervandsblade), Grenet
Pindsvineknop,
kantvegetation bestående af
tagrør, Grenet Pindsvineknop
og søkogleaks

St. 25387 Tude Å, Havrebjerg-Storebælt (03.09.2020)

Tilløb af åbent vandløb
(Birkemoserenden)

Kraftig tilgroet med
Grenet Pindsvineknop og
Tornfrøet Hornblad,
andemad.

St. 4197 Birkemoserenden (03.09.2020)

Strandvejen (st. 26.900)

Karakteristisk billede fra denne del af Tude Å.

Lysåbent og langsomt flydende vandløb.

Grøden er domineret af åkande (undervandsblade), Grenet Pindsvineknop, tagrør og søkogleaks

Strækning A: st. 25395-27205

Undervandsvegetationen bestod udelukkende af åkande (undervandsblade), dog blev der observeret ganske få planter vandstjerne samt løse/drivende eksemplarer af Tornfrøet Hornblad som stammer fra Birkemoserenden. Den stivstænglede vegetation, primært voksende som kantvegetation, bestod af Grenet Pindsvineknop og tagrør med indslag af Søkogleaks.

Strækning B: st. 27205-28335

Undervandsvegetationen bestod udelukkende af åkande (undervandsblade). Den stivstænglede vegetation, primært voksende som kantvegetation, bestod af tagrør med indslag af Grenet Pindsvineknop og Søkogleaks.

Strækning C & D: st. 28335-29415

Undervandsvegetationen bestod udelukkende af åkande (undervandsblade). Den stivstængede vegetation, primært voksende som kantvegetation, bestod af tagrør med indslag af Grenet Pindsvineknap og Søkogleaks. Generelt tiltager vandløbsbredden og dermed "strømrenden" på strækning C & D: st. 28335-29415. Endvidere stiger andelen af tagrør som kantvegetation, på den nedre del af undersøgelsesstrækningen (delstrækning B-D).

SAMMENFATNING

Den eksisterende og historiske grødeskæring er identisk med én årlig (1/8-15/10) strømrendeskæring på 2 meter - svarende til 31-40% af den regulativmæssige bundbredde.

Hvis der ikke fortages grødeskæring på strækningen, må det forventes at grøden lukker sig helt med stivstænglet vegetation der vokser ind fra siderne samt total dominans af åkander på lysåbne strækninger/vandområder. Dette vil alt andet lige medføre øget vandstand og øget hyppighed for oversvømmelse af de ånære arealer.

Set i lyset af den betydelige dominans af åkande (hovedsagelig undervandsblade) og stivstænglet vegetation, er det vurderet nødvendigt med fortsat grødeskæring for at undgå total tilgroning med stivstænglet vegetation samt mulighed for forbedret artsdiversitet på strækningen. Endvidere er erfaringen at dominans af stivstænglet vegetation medfører øget oprensingsbehov i forhold til at overholde regulativdimensionerne. Tabel 4 opsummerer den eksisterende vedligeholdelses effekt på grødesammensætning og udbredelse.

Tabel 4: Vurderet effekten af én årlig (og sen) grødeskæring på vandplantesamfundet på den undersøgte strækning af Tude Å. Samt oversigt over nuværende grødeskæringsbestemmelser der videreføres (grøn skrift) og fremtidige (rød skrift) grødeskæringsbestemmelser i Tude Å. Grøden skæres én gang i perioden 1/8-15/10.

Beskrivelse	Strækning	Regulativ Bundbredde (m)	Nuværende grødeskæring Strømrendebredde (m)	Fremtidig grødeskæring Strømrendebredde (m)	Effekt på vandplante samfund
Valbygårds Bro – Øster Stillingerenden	23047-24950	5,0	5,0	5,0	
	24950-25395	4,0	4,0	4,0	
Øster Stillingerenden – Vårby Å	A: 25395-27205	5	2,0	2,0	++
	B: 27205-28335	6	2,0	2,0	++
	C: 28335-28955	6,5	2,0	2,0	+
	D: 28955-29415	6	2,0	2,0	+

Ved større forekomster af stivstænglet vegetation og åkanderizhomer anbefales det at vandløbsmyndigheden udfører oprykning/opgravning af plantens rod eller anden indsats for at opnå en målrettet, flerårig udtynding af åkande og den stivstænglede vegetation. Formålet hermed er at opnå en samlet forbedring af vandløbets økologiske tilstand ved at forbedre vækstmulighederne for den bløde vegetation og dermed fremme artsdiversitet af vandplanter og indirekte forbedre forholdene for fisk og smådyrsfaunaen.

Det foreslås endvidere at den fremtidige grødeskæring udføres som en meændrende strømrende der flyttes over tid i vandløbsprofilen, for dermed at holde den stivstænglede vegetation på et acceptabelt niveau og efterlade lysåbent vandløbsbund til de bløde vandplantearter.

Generelt bør det tilstræbes at udføre grødeskæringen så sent som muligt for at mindske risikoen for genvækst af grøde.